

แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

Guidelines for the Administration of Student Affairs in Schools Under
the Pathum Thani Secondary Education Service Area Office

ผดุงศักดิ์ ระภาณุสิทธิ¹ พิมลพรรณ เพชรสมบัติ²
Padungsak Rapanusit, Pimolpun Phetsombat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา 2) แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 337 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนและผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ได้แก่ (1) งานวางแผนกิจการนักเรียน มีการวางแผน ปรับปรุงแก้ไขระเบียบ แนวปฏิบัติ และแผนปฏิบัติงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (2) งานบริหารงานกิจการนักเรียน มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกฝ่ายและดำเนินงาน เพื่อพัฒนานักเรียนตามเป้าหมายของสถานศึกษา (3) งานส่งเสริมประชาธิปไตย มีการจัดทำคู่มือชี้แจง เผยแพร่หลักประชาธิปไตย และจัดกิจกรรมเชิญชวนนักเรียนให้มาใช้สิทธิในการเลือกตั้ง (4) งานส่งเสริมพัฒนาวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรม มีการวางแผนและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียน (5) งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการกำหนดแนวทางการส่งเสริม พัฒนาและแก้ไข

Received: 2023-01-30 Revised: 2023-03-20 Accepted: 2023-03-22

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี Faculty of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
Corresponding Author e-mail: Padungsak_r@mail.rmutt.ac.th

² หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี Faculty of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
e-mail: Pimolpun_p@rmutt.ac.th

ปัญหานักเรียนที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง (6) งานติดตามประเมินผล มีการวางแผนและให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารงานกิจการนักเรียน; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี; ผู้บริหาร

Abstract

This research aimed to 1) investigate the current state and desirable conditions of student affairs administration in educational institutions, and 2) propose guidelines for the administration of student affairs in schools under the Pathum Thani Secondary Education Service Area Office. The sample, derived from multi-stage random sampling, consisted of 337 teachers under the Pathum Thani Secondary Education Service Area Office. The key informants included five school administrators. The instruments were questionnaires and interview forms. To analyze the data, the researcher conducted the statistical analysis consisting of frequency, percentage, mean, standard deviation, the Priority Needs Index (PNI_{Modified}), and the content analysis for the qualitative study. The findings revealed that 1) The overall current state of student affairs administration in educational institutions was found to be at a high level. The desirable conditions of student affairs administration were revealed at the highest level in an overview. 2) The guidelines for the administration of student affairs in schools consisted of six areas: (1) Student affairs planning: planning, revising regulations and guidelines, and developing action plans for changes. (2) Student affairs administration: assigning responsibilities for all departments and working to develop students based on the goals of educational institutions. (3) Democracy Promotion: Creating a handbook to disseminate democratic principles and organizing activities to encourage students to exercise their right to vote. (4) Discipline development, morality, and ethics: planning and organizing activities that promoted and developed student behavior and discipline. (5) Student support system: formulating guidelines for promoting, developing, and solving student problems leading to practical implementation. (6) Monitoring and Evaluation: Planning and allowing stakeholders to participate in monitoring and evaluation in order to improve and expand operations.

Keywords: Administration of Student Affairs; Pathum Thani Secondary Education Service Area Office; Administrator

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ประเทศจะต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ได้ระบุว่า “ช่วงวัยเรียนเป็นช่วงที่ควรปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาหรืออาชญากรรมต่างๆ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความยืดหยุ่นทางความคิด รวมถึงทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ รวมถึงการวางพื้นฐานการเรียนรู้เพื่อการวางแผนชีวิตและวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยและนำไปปฏิบัติได้ ตลอดจนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน รวมถึงทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่นได้ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

โดยมีความสอดคล้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่คนไทยทุกคนมีสิทธิ ซึ่งรัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) ซึ่งการจัดการศึกษาในประเทศไทยนั้น มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

ในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีมีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยเน้นการบูรณาการการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย นำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา ทักษะชีวิต คุณธรรม จริยธรรม จิตอาสา การกีฬา ลูกเสือ เนตรนารียุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ของคณกรนักเรียน สิทธิเด็ก การจัดหาทุน-กองทุนการศึกษา เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส เด็กบกพร่อง เด็กพิการ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ อีกทั้งส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชนสถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ร่วมจัดการศึกษาที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนในแต่ละสถานศึกษา โดยมีกลุ่มบริหารงานฝ่ายต่างๆ ที่มีหน้าที่ในการบริหารงานและพัฒนา นักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี, ม.ป.ป.)

โดยกลุ่มบริหารงานในสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญต่อนักเรียนในการพัฒนาความประพฤติ วินัย คุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน คือ กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน ซึ่งเป็นภาระงานหนึ่งที่สำคัญของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นและบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรพัฒนานักเรียนให้เกิดความเจริญงอกงามในทุกด้าน ทั้งทางด้านอารมณ์สังคม จิตใจ ช่วยให้เป็นคนที่สมบูรณ์สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุขสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนานักเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งหวังให้นักเรียนมีพัฒนาการแบบองค์รวมกล่าวคือ ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข แต่ในปัจจุบันนักเรียนได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อภาคการศึกษาอย่างรุนแรง เพราะเป็นระยะเวลากว่า 2 ปีแล้ว ที่นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีการเรียนทางไกลในรูปแบบต่างๆ เข้ามาช่วยทดแทนเพื่อประคับประคองให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินต่อไปได้ แต่ในความเป็นจริงประสิทธิภาพของการเรียนทางไกลยังไม่เทียบเท่ากับการเรียนในห้องเรียนตามปกติ และการเรียนทางไกลยังสามารถสร้างความเหลื่อมล้ำเพิ่มมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ 1) ปัญหาการเรียนรู้อดถอย (learning loss) และ 2) ปัญหาการหลุดออกจากระบบการศึกษา ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้รายได้ครัวเรือนลดลง ครอบครัวของเด็กยากจนต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาสูงมาก เมื่อเทียบกับรายได้และสูงกว่าครอบครัวคนรวยถึง 4 เท่า ทำให้มีเด็กจำนวนไม่น้อยต้องหลุดออกจากระบบการศึกษาหรือเผชิญความเสี่ยงต่อการหลุดออกจากระบบ เพื่อออกมาแบ่งเบาภาระครอบครัวโดยการช่วยทำงานหาเงิน (ตรีนุช ไพชยนต์วิจิตร และสร้อยลลนา ธิติสุวรรณ, 2565) ปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาไม่ใช่เพียงปัญหาด้านการศึกษาเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย ผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดระบุว่า หากประเทศไทยไม่มีเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product หรือ

GDP) เพิ่มขึ้น 3% ดังนั้น หากประเทศไทยสามารถแก้ปัญหาเด็กหลุดจากระบบการศึกษาได้ จะสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจมากกว่า 228,000 ล้านบาทต่อปี (Stanford University, 2021)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียน และนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนได้ 6 ด้าน ดังนี้ 1) งานวางแผนกิจการนักเรียน 2) งานบริหารงานกิจการนักเรียน 3) งานส่งเสริมประชาธิปไตย 4) งานส่งเสริมพัฒนาวิสัย คุณธรรม จริยธรรม 5) งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 6) งานติดตามประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี สถานศึกษาในสังกัด จำนวน 22 แห่ง โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,120 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยใช้สูตรคำนวณกรณีที่มีประชากรมีจำนวนแน่นอน (Finite population) (Yamane, 1970) จำนวน 337 คน โดยยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากตัวอย่างได้ 5% จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนตามสัดส่วนขนาดของโรงเรียน

2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยคัดเลือกแบบเจาะจง

(Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ที่มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และเป็นผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาที่มีวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

3.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 และการหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ที่ค่าระดับ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.960

3.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา และนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ตามลำดับ ดังนี้

(1) บันทึกเสนอคณะกรรมการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

(2) นำหนังสือเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

(3) ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 337 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนัดหมายเพื่อขอรับคืนภายใน 2 สัปดาห์ ที่ฝ่ายงานสารบรรณของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ตามลำดับ ดังนี้

(1) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

(2) ผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและดำเนินการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาด้วยตนเอง จำนวน 5 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ที่เก็บรวบรวมได้นำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผลและหาค่าสถิติโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

(1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

(2) นำข้อมูลในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและภาพรวม นำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

(3) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ในการแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเป็นเพศหญิง จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 68.84 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 95.56 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปี ขึ้นไป จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 35.31 และส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 58.46

2. ผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยรวมและรายด้าน

ขอบข่ายการบริหาร กิจการนักเรียนในสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			P NI	ลำ ดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. งานวางแผนกิจการนักเรียน	4.11	.67	มาก	4.57	.60	มากที่สุด	0. 12	3
2. งานบริหารงานกิจการนักเรียน	4.28	.69	มาก	4.62	.63	มากที่สุด	0. 08	5
3. งานส่งเสริมประชาธิปไตย	3.55	.69	มาก	4.61	.59	มากที่สุด	0. 32	2
4. งานส่งเสริมพัฒนาวิสัย คุณธรรม จริยธรรม	3.64	.73	มาก	4.69	.74	มากที่สุด	1. 31	1
5. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.28	0.71	มาก	4.72	0.6 3	มากที่สุด	0. 10	4
6. งานติดตามประเมินผล	4.14	0.68	มาก	4.41	0.6 3	มาก	0. 07	6
โดยรวม	4.00	0.69	มาก	4.60	0.6 4	มากที่สุด	0. 16	

จากตารางที่ 1 พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.00, S.D.=0.69) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า งานบริหารงานกิจการนักเรียน ($\bar{X}$ =4.28, S.D.=0.69) และงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X}$ =4.28, S.D.=0.71) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา งานติดตามประเมินผล ($\bar{X}$ =4.14, S.D.=0.68) และงานส่งเสริมประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}$ =3.55, S.D.=0.69)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.60, S.D.=0.64) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X}$ =4.72, S.D.=0.63) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา งานส่งเสริมพัฒนาวิสัย คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}$ =4.69, S.D.=0.74) และงานติดตามประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}$ =4.41, S.D.=0.63)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น พบว่า งานส่งเสริมพัฒนาวิწყญ์ คุณธรรม จริยธรรม มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นลำดับแรก (PNI=1.31) รองลงมา คือ งานส่งเสริมประชาธิปไตย (PNI=0.32) และอันดับสาม คือ งานวางแผนกิจการนักเรียน (PNI=0.12)

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

3.1 งานวางแผนกิจการนักเรียน ควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยให้องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ท้องถิ่นหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขและหาข้อสรุปร่วมกันภายใต้กฎหมายที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อนำระเบียบและแนวปฏิบัติไปเผยแพร่ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบและถือปฏิบัติ ซึ่งระเบียบและแนวปฏิบัติที่มีความชัดเจนและเป็นปัจจุบัน จะทำให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานของกิจการนักเรียนและการนำไปปฏิบัติหรือการดำเนินงานได้ง่ายขึ้น โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาคอยให้การสนับสนุนและส่งเสริมในทุกด้าน

3.2 งานบริหารงานกิจการนักเรียน ควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ครบทุกฝ่ายตามขอบข่ายงานกิจการนักเรียน โดยพิจารณาจากขอบข่ายงานของปีการศึกษาที่ผ่านมา ประกอบกับการศึกษากฎกระทรวงและระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ได้ขอบข่ายงานที่ครอบคลุมและชัดเจน และทำการจัดการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมให้สถานักเรียนหรือตัวแทนนักเรียนได้มีบทบาทในกิจกรรม ทั้งการวางแผนการดำเนินงานและการประเมินผล

3.3 งานส่งเสริมประชาธิปไตย ควรจัดการประชุม ตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการ เพื่อยกร่างคู่มือชี้แจงหลักประชาธิปไตยในสถานศึกษาและร่วมกันลงประชามติเห็นชอบ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติทั้งในด้านรับสมัคร การจัดการเลือกตั้ง รวมไปถึงการกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ด้านประชาธิปไตยของคณะกรรมการนักเรียนและเผยแพร่ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ ส่งเสริม และเชิญชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจและเห็นความสำคัญของการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง โดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้ครูที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานคอยให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดกิจกรรม

3.4 งานส่งเสริมพัฒนาวิწყญ์ คุณธรรม จริยธรรม ควรจัดการประชุมและวางแผนในการจัดกิจกรรม โดยหัวหน้าระดับ ครูที่ปรึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาวิწყญ์ คุณธรรม จริยธรรม โดยบูรณาการกับการเรียนการสอน การดำเนินชีวิตของนักเรียนภายในสถานศึกษา ทั้งนี้กิจกรรมดังกล่าวควรมีความสอดคล้องกับบริบทของ

สถานศึกษาและท้องถิ่น นอกจากนี้ควรยกย่องให้กำลังใจนักเรียนที่มีความประพฤติที่ดี เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับบุคคลอื่น และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตาม

3.5 งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาให้นักเรียนร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง รวมไปถึงประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างแนวทางแก้ไขปัญหาคือ ช่วยเหลือ และหาวิธีการเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียน นอกจากนี้ควรดำเนินงานที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน ทั้งนี้การดำเนินงานต่างๆ ควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ประเมินผล และนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน

3.6 งานติดตามประเมินผล ควรกำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน โดยออกแบบและจัดทำแบบประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนที่มีความสอดคล้องกับโครงการที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ผลการประเมินทางสถิติ โดยใช้สถิติที่ไม่ซับซ้อนและสามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน และนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนในปีถัดไป

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิเคราะห์การบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาไทยที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อการศึกษาทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของนักเรียน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนานักเรียน เพื่อพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กัมปนาท อาทิตยตั้ง สาร ทรัพย์รวงทอง และทีปพิพัฒน์ สันตะวัน (2565) ทำการศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ พบว่า สภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของทองแดง แสวงบุญ และสุรางคณา มัญยานนท์ (2564) ทำการศึกษากิจกรรมนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1) งานวางแผนกิจการนักเรียน จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า งานวางแผนกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในงานบริหารกิจการนักเรียนร่วมกันวางแผนปรึกษาหารือ และร่วมกันแสดงความคิดเห็นในเรื่องของการวางแผนงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นระบบ และร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน รวมไปถึงคู่มือนักเรียนชั้นใช้ในโรงเรียนที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอดิคุณ บุญจุง และสาริตา เจนเขวา (2562) ทำการศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของทองแดง แสงวงบุญ และสุรางคนา มัณยานนท์ (2564) ทำการศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2) งานบริหารงานกิจการนักเรียน จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า งานบริหารงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการบริหารงานที่ชัดเจน โดยมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกับคณะกรรมการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้การบริหารงานภายในกลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียนดำเนินการไปได้ด้วยดี ทั้งการวางแผน การดำเนินงานที่ส่งเสริมความสามารถและความถนัดของนักเรียน รวมไปถึงการประเมินที่ผู้ปกครองและนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ทำการศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี พบว่า การดำเนินงานบริหารงานกิจการนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิมพ์ผกา โพธิจันทร์, นิพนธ์ วรรณเวช และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล (2564) ทำการศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3) งานส่งเสริมประชาธิปไตย จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า งานส่งเสริมประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจและเห็นความสำคัญของการใช้สิทธิตามหลักประชาธิปไตย โดยเริ่มจากภายในห้องเรียนสู่ภายนอกสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่คอยให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนใช้สิทธิในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งติดตามประเมินผลการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมประชาธิปไตยภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ทำการศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี พบว่า การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอดิคุณ บุญจูง และสาริตา เจนเขว่า (2562) ทำการศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4) งานส่งเสริมพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า งานส่งเสริมพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรมในนักเรียน โดยให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนและออกแบบกิจกรรม และนำไปบูรณาการในการดำเนินชีวิตของนักเรียนในโรงเรียน โดยมีการติดตาม ประเมินผลกิจกรรม เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ทำการศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี พบว่า การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอดิคุณ บุญจูง และสาริตา เจนเขว่า (2562) ทำการศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5) งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนและกำหนดแนวทางร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิมพ์ผกา โพธิจันทร์, นิพนธ์ วรรณเวช และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล (2564)

ทำการศึกษากิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกัมปนาท อาทิตยตั้ง สาธิต ทรัพย์รวงทอง และทีป พิพัฒน์ สันตะวัน (2565) ทำการศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

6) งานติดตามประเมินผล จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า งานติดตามประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนและแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายประเมินผล ที่ทำหน้าที่ในการออกแบบและสร้างแบบประเมินที่ระบุประเด็นคำถามที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยให้นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน และนำผลการประเมินมาสร้างแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อใช้ในการดำเนินงานในปีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิมพ์ผกา โปธิจันทร์, นิพนธ์ วรรณเวช และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล (2564) ทำการศึกษากิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของทองแดง แสงวงบุญ และสุรางคนา มัณยานนท์ (2564) ทำการศึกษากิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า ด้านการประเมินผลงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1) งานวางแผนกิจการนักเรียน มีแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยให้บุคคลที่มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไข และหาข้อสรุปร่วมกันภายใต้กฎหมายที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อนำระเบียบและแนวปฏิบัติไปเผยแพร่ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบและถือปฏิบัติ ซึ่งระเบียบและแนวปฏิบัติที่มีความชัดเจนและเป็นปัจจุบัน จะทำให้การจัดทำแผนปฏิบัติงานของกิจการนักเรียนและการนำไปปฏิบัติหรือการดำเนินงานได้ง่ายขึ้น ทำให้การดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอดิคุณ บุญจุง และสาริตา เจนเขวา (2562) ได้เสนอแนวทางการวางแผนงานกิจการนักเรียนไว้ว่าผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย

ให้ชัดเจนเพื่อย้ายต่อการปฏิบัติ โดยควรสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานอย่างเต็มที่ อำนวยการ ส่งเสริม ประสานงานทุกหน่วยงานในฝ่ายกิจการนักเรียน และมีการติดตาม ประเมินผล และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิมพ์ผกา โพธิจันทร์, นิพนธ์ วรรณเวช และสาโรจน์ เผ่าวงศ์ (2564) ได้เสนอแนวทางการวางแผนงานกิจการนักเรียนไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับงานกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ครูทุกคนได้รับทราบ ทุกขั้นตอนและทุกกิจกรรมของการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมที่สถานศึกษา ดำเนินการงานบริหารงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา คือ ควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ครบทุกฝ่ายตามขอบข่ายงานกิจการนักเรียน โดยพิจารณาจากขอบข่ายงานของปีการศึกษาที่ผ่านมา ประกอบกับการศึกษาภาวการณ์ทรวงและ ระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ได้ขอบข่ายงานที่ครอบคลุมและชัดเจน

2) งานบริหารงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา คือ ควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ครบทุกฝ่ายตามขอบข่ายงานกิจการนักเรียน โดยพิจารณาจากขอบข่ายงานของปีการศึกษาที่ผ่านมา ประกอบกับการศึกษาภาวการณ์ทรวงและ ระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ได้ขอบข่ายงานที่ครอบคลุมและชัดเจน และทำการจัดการ ประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมการ จัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมให้สถานักเรียนหรือตัวแทนนักเรียนได้มีบทบาทในกิจกรรม ทั้งการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิมพ์ผกา โพธิ จันทร์, นิพนธ์ วรรณเวช และสาโรจน์ เผ่าวงศ์ (2564) ได้เสนอแนวทางการบริหารงาน กิจการนักเรียนไว้ว่า ควรส่งเสริม การพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ตาม กระบวนการ มีการวางแผน กำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน ให้นักเรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของทองแดง แสงบุญ และสุรางคณา มั่นยานนท์ (2564) ได้เสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้ว่าผู้บริหาร ควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียนบางโอกาส เช่น เชิญหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเยาวชน มาให้ความรู้กับนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

3) งานส่งเสริมประชาธิปไตย มีแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา คือ ควรจัดการประชุม ตั้งคณะกรรมการ เพื่อร่างคู่มือชี้แจงหลักประชาธิปไตยใน สถานศึกษา และร่วมกันลงประชามติเห็นชอบ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติต่างๆ ในด้านประชาธิปไตยของ คณะกรรมการนักเรียนและเผยแพร่ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรม รณรงค์ ส่งเสริม และเชิญชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจและเห็นความสำคัญของการใช้สิทธิในการ เลือกตั้ง โดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของอดิคุณ บุญจุง และสาริศา เจนเขวา (2562) ได้เสนอแนวทางการดำเนินการส่งเสริม

ประชาธิปไตยในโรงเรียนไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำคู่มือชี้แจงเผยแพร่หลักประชาธิปไตยในโรงเรียน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิมพ์ผกา โพธิจันทร์, นิพนธ์ วรรณเวช และสาโรจน์ เผ่าวงศ์สกุล (2564) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

4) งานส่งเสริมพัฒนาวิสัย คุณธรรม จริยธรรม มีแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ควรจัดการประชุมและวางแผนในการจัดกิจกรรมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรม โดยบูรณาการกับการเรียนการสอน การดำเนินชีวิตของนักเรียนภายในสถานศึกษา ทั้งนี้กิจกรรมดังกล่าวควรมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น นอกจากนี้ควรยกย่องให้กำลังใจนักเรียนที่มีความประพฤติที่ดี เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับบุคคลอื่น และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวิสัย คุณธรรม จริยธรรม ไว้ว่า ควรพัฒนาทางด้านการเก็บร่องรอย หลักฐาน เพื่อเป็นการรวบรวมความคืบหน้าของนักเรียนแต่ละคนในโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นการแสดงตัวอย่างหรือสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้เรียนในการมีวิสัย คุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของทองแดง แสงบุญ และสุรางคณา มัณยานนท์ (2564) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวิสัย คุณธรรม จริยธรรมไว้ว่า ผู้บริหารควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียนทุกปี

5) งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ควรกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาให้นักเรียนร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง รวมไปถึงประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างแนวทางแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือ และหาวิธีการเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียน นอกจากนี้ควรดำเนินงานที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ได้เสนอแนวทางการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่าควรพัฒนาเรื่องการประสานความร่วมมือในหลายๆ ภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นด้านองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งหน่วยงานสาธารณสุข เพื่อเป็นการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาทั้งในด้านดีและด้านที่ต้องปรับปรุง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกัมปนาท อาทิตยตั้ง สาร ทรัพย์รวงทอง และทีปพิพัฒน์ สันตะวัน (2565) ได้เสนอแนวทางการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่าควรมีการส่งเสริมให้มีการคัดกรองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียน และจัดประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการคัดกรองนักเรียน มีการแก้ปัญหาร่วมกันกับ

บุคคลที่เกี่ยวข้องและติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6) งานติดตามประเมินผล มีแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ควรกำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยออกแบบและจัดทำแบบประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ได้เสนอแนวทางด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนไว้ว่าควรพัฒนาเรื่องการระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการบริหารกิจการนักเรียนในแต่ละภาคเรียนว่าประเด็นใดต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข หรือเพิ่มเติม เพื่อเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมในครั้งต่อไปและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิมพ์ผกา โพธิจันทร์, นิพนธ์ วรรณเวช และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล (2564) ได้เสนอแนวทางไว้ว่าควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ควรวางแผนอย่างเป็นระบบ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการประชุมชี้แจงคณะทำงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 งานวางแผนกิจการนักเรียน ควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบและแนวปฏิบัติให้เท่าทันกันการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านบริบทของสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

1.2 งานบริหารงานกิจการนักเรียน ควรวางแผนและกำหนดแนวทางให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

1.3 งานส่งเสริมประชาธิปไตย ควรแต่งตั้งคณะกรรมการร่างคู่มือหลักประชาธิปไตย ตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปเผยแพร่ให้ครู นักเรียน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาได้รับทราบ ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น จัดทำเป็นประกาศของสถานศึกษา จัดทำเป็นส่วนหนึ่งของคู่มือนักเรียน ลงเว็บไซต์ เป็นต้น

1.4 งานส่งเสริมพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียน โดยบูรณาการกับการเรียนการสอนและการดำรงชีวิตของนักเรียนในและนอกสถานศึกษา

1.5 งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรวางแผนและกำหนดแนวทางปฏิบัติในการส่งต่อนักเรียน ร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะทาง เพื่อแก้ไขและพัฒนาให้นักเรียนให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น

1.6 งานติดตามประเมินผล ควรวางแผนและออกแบบการประเมินผลที่ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนได้ง่ายและใช้รูปแบบที่เหมาะสม

1.7 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ งานส่งเสริมพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม ดังนั้น ควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนด้านวินัย คุณธรรม และจริยธรรม โดยให้กิจกรรมดังกล่าวแทรกซึมอยู่กับชีวิตประจำวันของนักเรียน เช่น การไหว้ การทำกิจกรรมหน้าเสาธง การรักษาความสะอาด เป็นต้น นอกจากนี้ อาจจัดกิจกรรมทำบุญวันพระ เพื่อให้นักเรียนได้เข้าร่วมและเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีให้กับนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กัมปนาท อาทิตย์ตั้ง, สาธิต ทรัพย์รุ่งทอง และทีปพิพัฒน์ สันตะวัน. (2565). แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์. *Education Journal*. 5(2), 100-112.

ตรีสุข ไชยชนตวิจิตร และสร้อยธนา ธิติสุวรรณ. (2565). *ผลกระทบการแพร่ระบาดของโควิด-19 ต่อการศึกษา*. (ม.ป.พ.).

ทองแดง แสงบุญ และสุรางคนา มัณยานนท์. (2564). การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*. 5(1), 179-188.

พิมพ์ผกา โพธิจันทร์, นิพนธ์ วรรณเวช และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล. (2564). การบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6(11), 79-92.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. (ม.ป.พ.). *ขอบข่ายการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี*. (ม.ป.พ.).

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- _____. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุรพัชร เกตุรัตน์. (2561). *การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อติคุณ บุญจูง และสาริศา เจนเขวา. (2562). *การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. *สังคมผู้สูงวัย: โอกาสและความท้าทายของอุดมศึกษา*. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6. วิทยาลัยนครราชสีมา.
- Stanford University (2021). *Changing Patterns of Growth in Oral Reading Fluency During the COVID-19 Pandemic*.
<https://edpolicyinca.org/publications/changing-patterns-growth-oral-reading-fluency-during-covid-19-pandemic> [accessed 25 Aug, 2022].